

По-конкретно, над 1 000 мъжки индивида циганско население в кази с преобладаващо мюсюлманско население има само в Гюмюрджина, Йенидже Карасъ и Драма, докато с такъв брой население циганите характеризират следните кази с преобладаващо християнско население: Русе, Никопол, Видин (и др.), Пловдив, Татарпазаръ и Сяр. Така или иначе, но общо взето тези данни подсказват, че християнското население е двойно по-толерантно от мюсюлманското, когато става дума за допускане на концентрация на по-големи маси от циганско население сред себе си.

За съжаление, приведените по-горе данни засягат циганите изобщо, без да фиксират тяхната религиозна (християнска или мюсюлманска) определеност. **В действителност тези данни сочат броя само на циганите християни и изключват циганите мюсюлмани.** Далеч по-късно в преброяванията на циганите се взема предвид и признака "Вероизповедание". Така например, както сочи Н. Тодоров, за разлика от предишните преброявания в преброяването на Одринския вилает през 1875-1876 г. "са посочени по-разгърнато отделните съставки, които привеждаме: мюсюлмани 288 050, гърци и българи 468 887 (в самото салнаме вместо християни са отбелязани гърци и българи заедно), цигани мюсюлмани 22 668, цигани немюсюлмани 4 614, евреи 8 274, арменци 8 100 и католици 6 114. Увеличаването на циганите е резултат от това, че в предишното салнаме не са били посочени отделно циганите мюсюлмани. Отбелязаните като цигани са в същност цигани немюсюлмани."⁵⁴

С въвеждането на признака "Вероизповедание" при циганите става възможно да се търси по-вярната картина за броя на ромското население по балканските земи; макар и само в частта им, която все още не е освободена от игото на османо-турските завоеватели. И не само това. Обхващането на двете верски групи цигани навежда на още два съществени извода. **Първо**, за мащабите на ислямизационните процеси сред циганското население в поробените балкански земи. И, **второ**, а религиозно-верското наследство, което Османската империя оставя на освободените и освобождаващите се

⁵⁴ Н. Тодоров. Цит. съч., с. 308.